

Η άρνηση επίκλησης των πρεσβειών των Αγίων από τις προτεσταντικές ομάδες - Του Αρχιμανδρίτη Θεοφίλου Λεμοντζή

/ Γνώμες

(Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=400381>)

Το τρίτο στοιχείο που θα αναφέρουμε όσον αφορά την παραχάραξη του αποστολικού κανόνα προσευχής από τους αιρετικούς είναι η άρνηση επίκλησης των πρεσβειών των Αγίων από τις προτεσταντικές ομάδες.

- Γράφει ο Αρχιμανδρίτης Θεόφιλος Λεμοντζής, Δρ. Θεολογίας

Αντίθετα, στην Ορθόδοξη Εκκλησία η ενότητα μεταξύ των πιστών και των Αγίων εκφράζεται στο λειτουργικό χώρο με εκδηλώσεις αγάπης, που είναι προσευχές και δεήσεις προς τους Αγίους[1]. Ταυτόχρονα, η Ορθόδοξη Εκκλησία ποτέ δεν λατρεύει το Χριστό χωρίς να επικαλεστεί και την Μητέρα του, τη Θεοτόκο, την Παναγία.

Η ουράνια Εκκλησία όχι μόνο δέχεται τις δεήσεις μας, αλλά εύχεται και για εμάς.

Ο Απόστολος Ιάκωβος παρακινεί τους πιστούς να προσεύχονται ο ένας για τον άλλον διότι «πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη»(Ιακ.5,16)[2] και ο Θεός προτρέπει τους φίλους του Ιώβ να παρακαλέσουν τον Ιώβ να προσφέρει θυσία και να προσευχηθεί υπέρ αυτών (Ιώβ 42,8).

Οι Άγιοι είναι οι φορείς και οι σάλπιγγες του Αγίου Πνεύματος, οι αυθεντικοί μάρτυρες της παρουσίας του Θεού στον κόσμο και αντέγραψαν με απόλυτη ακρίβεια το πρότυπό τους, Ιησού Χριστό και επέτυχαν το καθ' ομοίωσιν. Είναι οι προστάτες του ανθρωπίνου γένους. Βοηθούν, συντρέχουν, υποφέρουν, σηκώνουν τον σταυρό μας, και γίνονται με την αγιότητά τους, υπόδειγμα και μίμηση των πιστών. Στο γεγονός αυτό στηρίζεται η τιμή που απονέμουμε στους Αγίους, ο πλούτος των εορτών και των πανηγυριών, που τόσο έντονα χαρακτηρίζουν την καθημερινή ζωή της Ορθόδοξης κοινότητας.

Οι προτεσταντικές ομάδες που απορρίπτουν την επίκληση των πρεσβειών των Αγίων και αρνούνται τη μεσιτεία τους επικαλούνται το παύλειο χωρίο σύμφωνα με το οποίο «εἷς γὰρ Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς»(Α΄ Τιμ. 2,5)[3] για να υποστηρίξουν δήθεν ότι μόνο ο Ιησούς μεσιτεύει για εμάς προς το Θεό και όχι οι Άγιοι.

Όμως ο όρος «μεσίτης» εδώ δεν έχει ηθική αλλά οντολογική έννοια. Ο Απόστολος Παύλος ονομάζει τον Ιησού Χριστό «μεσίτη», όχι διότι πρεσβεύει προς το Θεό Πατέρα, αλλά διότι στο πρόσωπό Του συντελέστηκε η άρρητη ένωση Θεότητας και της ανθρωπότητας, ενώθηκε το κτιστό με το Άκτιστο[4] διότι φέρει ταυτόχρονα τέλεια και πλήρη Θεία και ανθρώπινη φύση[5].

Με αυτόν τον τρόπο ο Ιησούς Χριστός είναι «ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ

ἀμφοτέρωθεν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην»(Εφ. 2,14-15). Διὰ τοῦ σταυρικοῦ Τοῦ θανάτου, ἐπῆλθε ἡ «καταλλαγή» μεταξύ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ μας δόθηκε ἡ δυνατότητα νὰ ἐπαναπροσεγγίσουμε τὸν Θεὸ Πατέρα (Εφ. 2,16-18).

Τέλος, βασικὸ στοιχεῖο τῆς λατρείας τῆς Ορθόδοξης Εκκλησίας εἶναι ἡ λατρευτικὴ πρακτικὴ τῶν ἱερῶν Μνημοσύνων καὶ τῶν προσευχῶν υπέρ τῶν κεκοιμημένων κάτι τὸ ὁποῖο ἀπορρίπτεται ἀπὸ τοὺς Προτεστάντες.

Τὰ Μνημόσυνα, ἡ προσευχή γιὰ τοὺς κεκοιμημένους ἔχει ἀγιογραφικὴ στήριξη καθὼς βλέπουμε τὸν Δαβὶδ καὶ ὅσοι ἦταν μαζί του νὰ νηστεύουν γιὰ τὴν ψυχὴ τοῦ ἀποθανόντος Σαούλ, τοῦ γιου τοῦ Ἰωνάθαν καὶ γιὰ τὸν λαὸ που σκοτώθηκε στὴν μάχη[6]. Ἐπίσης, ὁ λαὸς ἐπὶ ἐποχῆς Νεεμίας νήστευσε καὶ πένθησε γιὰ τὶς ἀνομίες τοῦ ἀλλὰ καὶ τῶν πατέρων τοῦ[7] καὶ ὁ Ἰούδας Μακκαβαῖος παρουσιάζεται νὰ προσφέρει θυσία γιὰ αὐτοὺς που ἔπεσαν στὴ μάχη πρὸς ἐξιλασμό καὶ συγχώρηση τῶν ἀμαρτιῶν τοῦς[8].

Εἶναι δυνατόν ἡ προσευχή υπέρ τῶν κεκοιμημένων νὰ ἀλλάξει τὴν πνευματικὴ κατάστασή τοῦς; Ὁ αείμνηστος Ν. Ματσούκας ἐπισημαίνει ὅτι «ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ δὲν ὑπόκειται σὲ κανένα νόμο, ἀν ἡ ψυχὴ τὸν ζητάει καὶ τὸν θέλει. Τὸ ἐλεός τοῦ εἶναι ἀπροσμέτρητο. Αὐτὸ τὸ νόημα ἔχουν οἱ εὐχὲς καὶ τὰ μνημόσυνα»[9]

Σε αὐτὸ τὸ σημεῖο θὰ ἠθέλα νὰ μνημονεύσω τὰ ὅσα λέγει ὁ μητροπολίτης Λεμεσοῦ Ἀθανάσιος γιὰ τὸν ἅγιο Εφραίμ τὸν Κατουνακιώτη ὁ ὁποῖος ἦταν ὑποτακτικὸς καὶ κατοικοῦσε με ἓνα ἰδιαίτερα σκληρὸ καὶ δύστροπο ἄνθρωπο, τὸν Γέροντα

Νικηφόρο. Όταν κοιμήθη ο Γέροντάς του, έλαβε την πληροφορία ο άγιος Εφραίμ από τον Θεό ότι ο Γέροντάς του δεν εσώθη αλλά εκολάστηκε. Και τότε άρχισε έναν μεγάλο αγώνα να ωφελήσει την ψυχή του Γέροντά του με ελεημοσύνες, με μνημόσυνα, με Θείες Λειτουργίες, με ιδιαίτερη και έντονη προσευχή και μάλιστα πληροφορούνταν ότι η ψυχή του Γέροντά του δεχόταν όλες αυτές τις ευεργεσίες. Και όπως ο Χριστός κατέβηκε στον Άδη και ανέβασε τις ψυχές από τον Άδη στην Παράδεισο, μάς λέγει ο Μητροπολίτης Λεμεσού, έτσι και ο άγιος Εφραίμ ο Κατουνακιώτης εξήγαγε τελικά τον Γέροντά του από την κόλαση. Αυτή είναι η δύναμη της Ιερωσύνης και της προσευχής υπέρ αναπαύσεως των ψυχών των κεκοιμημένων. Αυτή είναι η δύναμη των Μνημοσύνων[10].

Περατώνοντας την εισήγησή μας, εν κατακλείδι, θα θέλαμε να επισημάνουμε ορισμένα βασικά στοιχεία για τα κείμενα, τις ευχές και τους ύμνους που αναπέμπουμε κατά τη διάρκεια της λατρείας. Τα συγκεκριμένα κείμενα δεν είναι λογοτεχνικά κείμενα και ποιήματα με την κοσμική έννοια του όρου που έγραψαν κάποιοι ταλαντούχοι ποιητές αλλά είναι το αποτέλεσμα της εμπνεύσεως του αγίου Πνεύματος σε ανθρώπους προσευχής και αγιότητας. Και δεν αναφέρομαι μόνο στους Πατέρες μας που στα παλαιά χρόνια συνέγραψαν θαυμάσια λειτουργικά κείμενα όπως ο Μ. Βασίλειος, ο ιερός Χρυσόστομος, κ.α., αλλά και στα νεότερα χρόνια.

Ένα τέτοιο πρόσωπο είναι ένας σύγχρονος Άγιος δίπλα στο οποίο θήτευσε, μαθήτευσε και γαλουχήθηκε υικώς και πνευματικώς ο σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας και πνευματικός πατέρας μας, κ. Παντελεήμων, και αναφέρομαι στον Όσιο Γεράσιμο Μικραγιαννανίτη, ο οποίος συνέγραψε πλήθος ιερών ακολουθιών και ύμνων που χρησιμοποιούνται στη λατρεία.

Ο Όσιος Γεράσιμος δεν ήταν ένας ποιητής και λογοτέχνης με την κοσμική έννοια του όρου αλλά διακρινόμενος για την καθαρότητα του βίου του, την ταπείνωσή του, την ανιδιοτελή του αγάπη, τη νοερά εργασία της προσευχής, έτυχε θείων αποκαλύψεων και έλαβε το αγιοπνευματικό χάρισμα της συγγραφής λατρευτικών κειμένων[11] και όπως επισημαίνει ο σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας για τον Γέροντά του Όσιο Γεράσιμο, «δεν ήταν μόνο οι ύμνοι του θεόπνευστοι, αλλά ήταν και ο ίδιος πλήρης πνεύματος θείου,.....τό τεράστιο έργο του, πού άποτελεΐται από 48 τόμους μεγάλου σχήματος μέ 800 σελίδες ό καθένας, έργο πηγαίο καί θεόπνευστο, καθώς ό όσιος έγραφε τίς Άκολουθίες χωρίς ποτέ νά διορθώνει ούτε τό παραμικρό, χωρίς να σβύνει ή να αλλάζει ούτε μία λέξη, και αυτό όχι μόνο σέ προχωρημένη ήλικία, όταν θα μπορούσε κανείς να πεί ότι διέθετε πείρα, αλλά από την άρχή, όταν περίπου 23 έτών έγραψε τούς πρώτους ύμνους, μέ θεία παρόρμηση»[12].

Αυτή είναι η δύναμη της θείας Χάριτος και όλα αυτά τα θαυμαστά στοιχεία με τα οποία δομείται η Ορθόδοξη λατρεία είναι και το πιο ισχυρό επιχείρημα απέναντι στην αιρετική κακοδοξία και πλάνη. Η μετοχή στη Ορθόδοξη λατρεία ικάνωσε τους Αγίους μας, τους Μάρτυρές μας, τους Πατέρες μας, (όχι μόνο αυτούς που έζησαν πριν από αιώνες αλλά και τώρα πρόσφατα, και πολλοί εξ ημών πήραμε την ευχή τους και την ευλογία τους, όπως ο προαναφερόμενος άγιος Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης, ο άγιος Παΐσιος, ο άγιος Πορφύριος, ο άγιος Γεώργιος Καρσλίδης, ο άγιος Εφραίμ ο Κατουνακιώτης, ο άγιος Ιωσήφ ο Ησυχαστής, ο άγιος Σωφρόνιος του Έσσεξ, κ.α.), να επιτύχουν θαυμαστά γεγονότα, αποκαλύψεις, οράματα, χαρίσματα, ιάσεις, να νικήσουν τον διάβολο και τους πειρασμούς, να γίνουν έμπλεοι αγιοπνευματικών χαρισμάτων να αποκτήσουν διόραση και προόραση, για τα οποία είμαστε μάρτυρες και αποτελούν τις χειροπιαστές αποδείξεις ότι η Ορθόδοξη λατρεία στοιχείται απόλυτα με τον Κανόνα της αληθείας και τον Κανόνα της προσευχής που μας δίδαξαν οι αυτόπτες και αυτήκοοι του ενανθρωπήσαντος Λόγου, Απόστολοι, μας τον παρέδωσαν οι Πατέρες μας και εμείς οφείλουμε να τον τηρήσουμε με απόλυτη ακρίβεια και επιμέλεια.

Υποσημειώσεις:

[1] Αρχιμ. Θεοφίλου Λεμοντζή, Ιχνηλάτης Αληθείας. ο.π., σελ. 227.

[2] Ο Απόστολος Ιάκωβος αναφέρει το παράδειγμα του προφήτη Ηλία ο οποίος αν και ήταν ένας κοινός άνθρωπος, όμως ήταν πολύ πιστός, ο οποίος προσευχήθηκε στο Θεό και ο Θεός δεν έριξε βροχή για πολύ χρόνο, και πάλι προσευχήθηκε και ο Θεός επέτρεψε να βρέξει και η γη ξαναβλάστησε: «Ηλίας άνθρωπος ήν όμοιοπαθής

ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ· καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκε καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν αὐτῆς»(Ιακ. 5, 17-18).

[3] Π. Παναγιωτίδης, *Η πλάνη των Πεντηκοστιανών*, Θεσσαλονίκη 2000, σελ. 87.

[4] Περί της αγίας Τριάδος, PG 75, 853CD και Εἰς το κατά Ιωάννην, PG 73,1045C. Περισσότερα για την εικόνα της μεσιτείας στον ἅγιο Κύριλλο Αλεξανδρείας, βλ. J. Liebaert, *La doctrine christologique de Saint Cyrille d' Alexandrie avant la querelle nestorienne*, Lille 1951,σελ.219εξ.

[5]Βλ.Η Βίβλος των θησαυρῶν, PG 75, 504A, 241D, Λόγος κατά των μη βουλομένων ομολογεῖν Θεοτόκον την αγίαν Παρθένον, PG 76,269AB.

[6] Β΄Βασ.1,11-12: «καὶ ἐκράτησε Δαυὶδ τῶν ἱματίων αὐτοῦ καὶ διέρρηξεν αὐτά, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ μετ’ αὐτοῦ διέρρηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν. 12 καὶ ἐκόψαντο καὶ ἔκλαυσαν καὶ ἐνήστευσαν ἕως δείλης ἐπὶ Σαοὺλ καὶ ἐπὶ Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν Ἰούδα καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπλήγησαν ἐν ρομφαίᾳ».

[7] Νεεμίας, 9,1-3: «Και ἐν ἡμέρᾳ εἰκοστῇ καὶ τετάρτῃ τοῦ μηνὸς τούτου συνήχθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν νηστείᾳ καὶ ἐν σάκκοις καὶ σποδῷ ἐπὶ κεφαλῇς αὐτῶν. καὶ ἐχωρίσθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ παντὸς υἱοῦ ἄλλοτρίου καὶ ἔστησαν καὶ ἐξηγόρευσαν τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν καὶ τὰς ἀνομίας τῶν πατέρων αὐτῶν. καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῇ στάσει αὐτῶν καὶ ἀνέγνωσαν ἐν βιβλίῳ νόμου Κυρίου Θεοῦ αὐτῶν καὶ ἦσαν ἐξαγορεύοντες τῷ Κυρίῳ καὶ προσκυνοῦντες τῷ Κυρίῳ Θεῷ αὐτῶν».

[8]Β΄Μακ.12,43-45: «ὁ δὲ γενναῖος Ἰούδας παρεκάλεσε τὸ πλῆθος συντηρεῖν ἑαυτοὺς ἀναμαρτήτους εἶναι, ὑπ’ ὅσιν ἐωρακότας τὰ γεγονότα διὰ τὴν τῶν προπεπτωκότων ἁμαρτίαν. ποιησάμενός τε κατ’ ἀνδραλογίαν κατασκευάσματα εἰς ἀργυρίου δραχμὰς δισχιλίας, ἀπέστειλεν εἰς Ἱεροσόλυμα προσαγαγεῖν περὶ ἁμαρτίας θυσίαν, πάνυ καλῶς καὶ ἀστείως πράττων ὑπὲρ ἀναστάσεως διαλογιζόμενος· εἰ γὰρ μὴ τοὺς προπεπτωκότας ἀναστῆναι προσεδόκα, περισσὸν ἂν ἦν καὶ ληρῶδες ὑπὲρ νεκρῶν προσεύχεσθαι. εἴτ’ ἐμβλέπων τοῖς μετ’ εὐσεβείας κοιμωμένοις κάλλιστον ἀποκείμενον χαριστήριον, ὅσια καὶ εὐσεβῆς ἢ ἐπίνοια· ὅθεν περὶ τῶν τεθνηκότων τὸν ἐξίλασμον ἐποίησαντο τῆς ἁμαρτίας ἀπολυθῆναι».

[9] Δογματική και Συμβολική Θεολογία, τ.Γ, Θεσσαλονίκη 1997, σελ. 547.

[10] Βλ.την ομιλία του Μητροπολίτη Λεμεσού Αθανασίου, Άγιος Εφραίμ Κατουνακιώτης· ο Μάρτυς της Υπακοής,<https://www.youtube.com/watch?v=vLxLcrfzTn4>

[11] Επισκοπικός Λόγος. Μητροπολίτης Βεροίας κ. Παντελεήμων: «Ο Γέροντας μου, Όσιος Γεράσιμος ο Υμνογράφος», Α΄ , στο <https://www.youtube.com/watch?v=u04PW6oFI4I>

[12] «Σύγχρονες Μορφές της Εκκλησίας»: Όσιος Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης – Το χάρισμα της υμνογραφίας, το έργο και η τιμή στον Απόστολο Πάυλο https://www.orthodoxianewsagency.gr/mitropolitiko_ergo/i-m-veroias-kai-naousis/sygxrones-morfes-tis-ekklisias-osios-gerasimos-mikragiannanitis-to-xarisma-tis-ymnografia-to-ergo-kai-i-timi-ston-apostolo-paylo/

Πηγή: pemptousia.gr